

14. Η ΔΙΕΘΝΗΣ ΚΟΙΝΟΤΗΤΑ

ΔΙΕΘΝΗΣ ΚΟΙΝΟΤΗΤΑ: το σύνολο των κρατών και των κοινωνικών ομάδων που δρουν στον ενιαίο χώρο της υφελίου.

ΔΙΕΘΝΕΙΣ ΣΧΕΣΕΙΣ: οι σχέσεις που αναπτύσσονται μεταξύ μετεχόντων στη διεθνή κοινότητα.

ΔΙΕΘΝΕΣ ΔΙΚΑΙΟ: αποτελείται από το σύνολο των αρχών και των κανόνων που ρυθμίζουν τις σχέσεις μεταξύ των κρατών της διεθνούς κοινότητας.

Οι βασικοί λόγοι επιβάλλουν τη διεθνή συνεργασία:

- ✓ Η διατήρηση της παγκόσμιας ειρήνης και η αντιμετώπιση του προβλήματος των πυρηνικών όπλων και της τρομοκρατίας.
- ✓ Το συντονισμό της οικονομικής δραστηριότητας, ιδιαίτερα σήμερα που ζούμε στην εποχή της παγκοσμιοποίησης και τα οικονομικά συμβάντα που συμβαίνουν σε ένα μέρος της γης μπορεί να έχει επιπτώσεις σε όλο το πλανήτη.
- ✓ Η αντιμετώπιση των περιβαλλοντικών προβλημάτων (π.χ. η υπερθέρμανση του πλανήτη κ.ο.κ.).
- ✓ Η προστασία των ανθρωπίνων δικαιωμάτων (δουλεμπόριο, παιδική πορνεία κ.ά.).
- ✓ Η μείωση των οικονομικών και κοινωνικών ανισοτήτων.

ΔΙΕΘΝΕΙΣ ΟΡΓΑΝΙΣΜΟΙ: θεσμοί που ρυθμίζουν τις σχέσεις μεταξύ των κρατών (**διακρατικοί θεσμοί**), που συγκροτούνται με επίσημη συμφωνία δύο ή περισσότερων κρατών και διαθέτουν μηχανισμό διοίκησης και άλλα όργανα. Διακρίνονται:

- **Παγκόσμιους** (συμμετέχουν όλα τα κράτη π.χ. ΟΗΕ) ή **Περιφερειακούς** (κράτη από συγκεκριμένη γεωγραφική περιφέρεια π.χ. NATO).
- **Διεθνείς Κυβερνητικούς** (συμμετέχουν κράτη-μέλη) ή **Διεθνείς μη Κυβερνητικούς Οργανισμούς** (συμμετέχουν ομάδες πολιτών οι οποίες λειτουργούν ανεξάρτητα από τις κυβερνήσεις των κρατών).

Οργανισμός Ηνωμένων Εθνών (ΟΗΕ): ιδρύθηκε το 1945 (τότε συμμετείχαν 52 κράτη σήμερα 192) και έχει τη έδρα του στη Νέα Υόρκη. Σκοποί του είναι η διεθνής ειρήνη και ασφάλεια, η διεθνή συνεργασία για την επίλυση παγκοσμίων προβλημάτων, την κατοχύρωση των θεμελιωδών δικαιωμάτων, την οικονομική και κοινωνική ανάπτυξη των λαών.

ΟΡΓΑΝΑ ΤΟΥ ΟΗΕ:

- **Γενική Συνέλευση:** αποτελείται από αντιπροσώπους όλων των κρατών μελών και συνεδριάζει τακτικά μια φορά το χρόνο για τα κρίσιμα προβλήματα της ανθρωπότητας.
- **Συμβούλιο Ασφαλείας:** αποτελείται από 15 μέλη, 5 μόνιμα (ΗΠΑ, Κίνα, Μ. Βρετανία, Γαλλία και Ρωσία), ενώ τα υπόλοιπα εκλέγονται από τη Γενική Συνέλευση για θητεία δύο ετών. Ενεργεί για ειρηνική διευθέτηση των όποιων διαφορών προκύπτουν. Λαμβάνει, εάν χρειαστεί, και μέτρα κατά των αυτών που διαταράσσουν τη διεθνή ειρήνη και ασφάλεια, ειρηνικά (π.χ. οικονομικός αποκλεισμός) ή και στρατιωτικά.
- **Γενική Γραμματεία:** αποτελείται από το Γενικό Γραμματέα και τους μόνιμους υπαλλήλους. Ο Γενικός Γραμματέας είναι ο ανώτατος υπάλληλος του οργανισμού και παρίσταται στις συνεδριάσεις όλων των οργάνων και τις συντονίζει. Αυτός επίσης λαμβάνει τις πρωτοβουλίες για την ειρηνική διευθέτηση των διαφορών (π.χ. «σχέδιο Ανάν» για την Κύπρο).
- **Διεθνές Δικαστήριο της Χάγης:** έχει την έδρα του στη Χάγη της Ολλανδίας. Αποτελείται από 15 δικαστές που εκλέγονται από τη Γενική Συνέλευση και το Συμβούλιο Ασφαλείας. Επιλύει διαφορές μεταξύ κρατών όταν και τα δύο κράτη που διαφωνούν το ζητήσουν.

Το σύστημα του ΟΗΕ λειτουργεί με τη συνεργασία και άλλων φορέων όπως η UNESCO, η UNICEF, η Ύπατη Αρμοστεία του ΟΗΕ για τους πρόσφυγες κ.ά.

Οργανισμός Βορειοατλαντικού Συμφώνου (ΝΑΤΟ): δημιουργήθηκε κατά τη διάρκεια του «ψυχρού πολέμου» (1950-1989 όπου επικρατούσαν οι ανταγωνιστικές σχέσεις της πρώην Σοβιετικής Ένωσης και των ΗΠΑ), για την διασφάλιση της ειρήνης και της ασφάλειας των μελών του (ΗΠΑ, Καναδάς και χώρες Δυτικής Ευρώπης). Για την επίτευξη των σκοπών του χρησιμοποιεί στρατιωτικά και πολιτικά μέσα, αλλά να δράσει νόμιμα πρέπει να αποφασίσει το Συμβούλιο Ασφαλείας του ΟΗΕ. (Υπήρχε και η αντίπαλη συμμαχία της Σοβιετικής Ένωσης με τις χώρες της Ανατολικής Ευρώπης, στο **Σύμφωνο της Βαρσοβίας**, η οποία διαλύθηκε στη δεκαετία του '90).

Οργανισμός για την Ασφάλεια και τη Συνεργασία στην Ευρώπη (ΟΑΣΕ): συμμετέχουν τα ευρωπαϊκά κράτη καθώς και οι ΗΠΑ και ο Καναδάς. Επιδιώκει την αποτροπή των συγκρούσεων και την ειρηνική επίλυση των διαφορών.

Το Συμβούλιο της Ευρώπης: ιδρύθηκε το 1949, εδρεύει στο Στρασβούργο και τα μέλη του ξεπερνούν σήμερα τα 40. δραστηριοποιείται στο τομέα της κατοχύρωσης των δικαιωμάτων του ανθρώπου (κοινωνική ασφάλιση, δημόσια υγεία, δικαιώματα εργαζομένων κ.ο.κ.). Κύριο επίτευγμα του οργανισμού είναι η υπογραφή της **Ευρωπαϊκής Σύμβασης Δικαιωμάτων του Ανθρώπου και Θεμελιωδών Ελευθεριών** το 1950 στη Ρώμη. Λειτουργεί επίσης στο Στρασβούργο και το Ευρωπαϊκό Δικαστήριο των Δικαιωμάτων του Ανθρώπου, το οποίο φροντίζει για τη τήρηση της συνθήκης.

ΜΗ ΚΥΒΕΡΝΗΤΙΚΕΣ ΟΡΓΑΝΩΣΕΙΣ (ΜΚΟ): είναι οργανώσεις που έχουν δημιουργηθεί από ενώσεις πολιτών και όχι από κυβερνήσεις κρατών (άλλες συνεργάζονται με τις κυβερνήσεις και άλλες όχι). Δραστηριοποιούνται σε εθνικό ή διεθνές επίπεδο με σκοπούς ανθρωπιστικούς (Διεθνής Ερυθρός Σταυρός, Γιατροί χωρίς Σύνορα κ.ά.), περιβαλλοντικούς (Greenpeace, WWF κ.ά.), προστασίας των ανθρωπίνων δικαιωμάτων (Διεθνής Αμνηστία) κ.ά.

ΑΝΘΡΩΠΙΝΑ ΔΙΚΑΙΩΜΑΤΑ:

- Η **Οικουμενική Διακήρυξη των Δικαιωμάτων του Ανθρώπου** ψηφίστηκε από τη Γενική Συνέλευση του ΟΗΕ στις 10 Δεκεμβρίου του 1948, η οποία απαγορεύει :
 - ✓ Τα βασανιστήρια
 - ✓ Κάθε εμπόδιο στην ελευθερία σκέψης, έκφρασης, θρησκευτικής πίστης και πολιτικής επιλογής.
 - ✓ Άνιση αντιμετώπιση ατόμων και ομάδων (για φυλετικούς, θρησκευτικούς κ.ά. λόγους).
- Έχουν υπογραφεί και άλλες **διεθνείς συμφωνίες από τον ΟΗΕ** για τα ανθρωπίνια δικαιώματα:
 - ✓ Κατά των φυλετικών διακρίσεων.
 - ✓ Κατά των βασανιστηρίων και των ταπεινωτικών ποινών.
 - ✓ Απαγόρευση των γενοκτονιών (εξόντωση έθνους ή φυλής).
 - ✓ Κατά των διακρίσεων των γυναικών.
 - ✓ Για τα απαράγραπτα εγκλήματα κατά της ανθρωπότητας (τα εγκλήματα που διώκονται ανεξάρτητα από την πάροδο του χρόνου π.χ. ναζιστικά εγκλήματα).
 - ✓ Κατοχύρωση των δικαιωμάτων του παιδιού.
- Το **Διεθνές Ανθρωπιστικό Δίκαιο**, το οποίο εφαρμόζεται από τη Διεθνή Επιτροπή του Ερυθρού Σταυρού και έχει υπογραφεί από όλα σχεδόν τα κράτη. Προβλέπει για τις περιπτώσεις κηρυγμένου πολέμου ή κατοχής εδάφους (π.χ. Ιράκ, Κύπρος), να προστατεύεται ο άμαχος πληθυσμός, να περιορίζονται τα μέσα και οι αποτρόπαιοι μέθοδοι του πολέμου (π.χ. χημικά ή βιολογικά όπλα) και να τηρείται ο σεβασμός της ζωής και της αξιοπρέπειας των αιχμαλώτων.
- Στις περιπτώσεις παραβίασης των ανθρωπίνων δικαιωμάτων τα άτομα μπορούν:
 - ✓ Να καταγγείλουν στους Διαμεσολαβητές (Εθνικό, Ευρωπαϊκό, Διεθνές).
 - ✓ Να προσφύγουν στα δικαστήρια (Εθνικά, Ευρωπαϊκά, Διεθνή).
 - ✓ Σε περιπτώσεις μαζικών και συνεχών παραβιάσεων ο ΟΗΕ μπορεί να επιβάλλει **διεθνείς κυρώσεις**.